

Gammal kärlek rostar inte som båtnitar.

Detta arbete är en bearbetning av fyndmaterialet från utgrävningen som AFL genomförde sommaren 2020 av den marina fornlämningen i Kugghamn vid Birka (Björkö). Genom att undersöka sammansättningen av fynd från utgrävningen tillsammans med resultaten från fältanalyserna och observationerna under utgrävningen presentera jag en tolkning kring lämningens bruk och funktion. Från samlingen av 533 fynd valdes cirka 30 fynd ut för konservering med avsikten att karakterisera platsen och aktiviteterna där. För att stärka tolkningen har också resultat från fosfatanalys och flera elementanalyser studerats. De kan tolkas som spår efter vissa typer av aktiviteter bl. a smide. Fyndsammansättningen jämförs tre andra platser för studera likheter och skillnader, en båtlänning på Adelsö, Uppland, bosättningen vid Paviken på Gotland samt stadsvallens förlängning i Birkas Svarta jord. Platserna valdes ut därför att Adelsö tolkats som en vinterförvaringsplats för båtar och vid Paviken har det funnits en omfattande varvsverksamhet där även handel och hantverk bedrivits. Utgrävningen av Stadsvallen har valts ut därför att den uppvisar en helt annan typ av fyndsammansättning i ett stadslager.

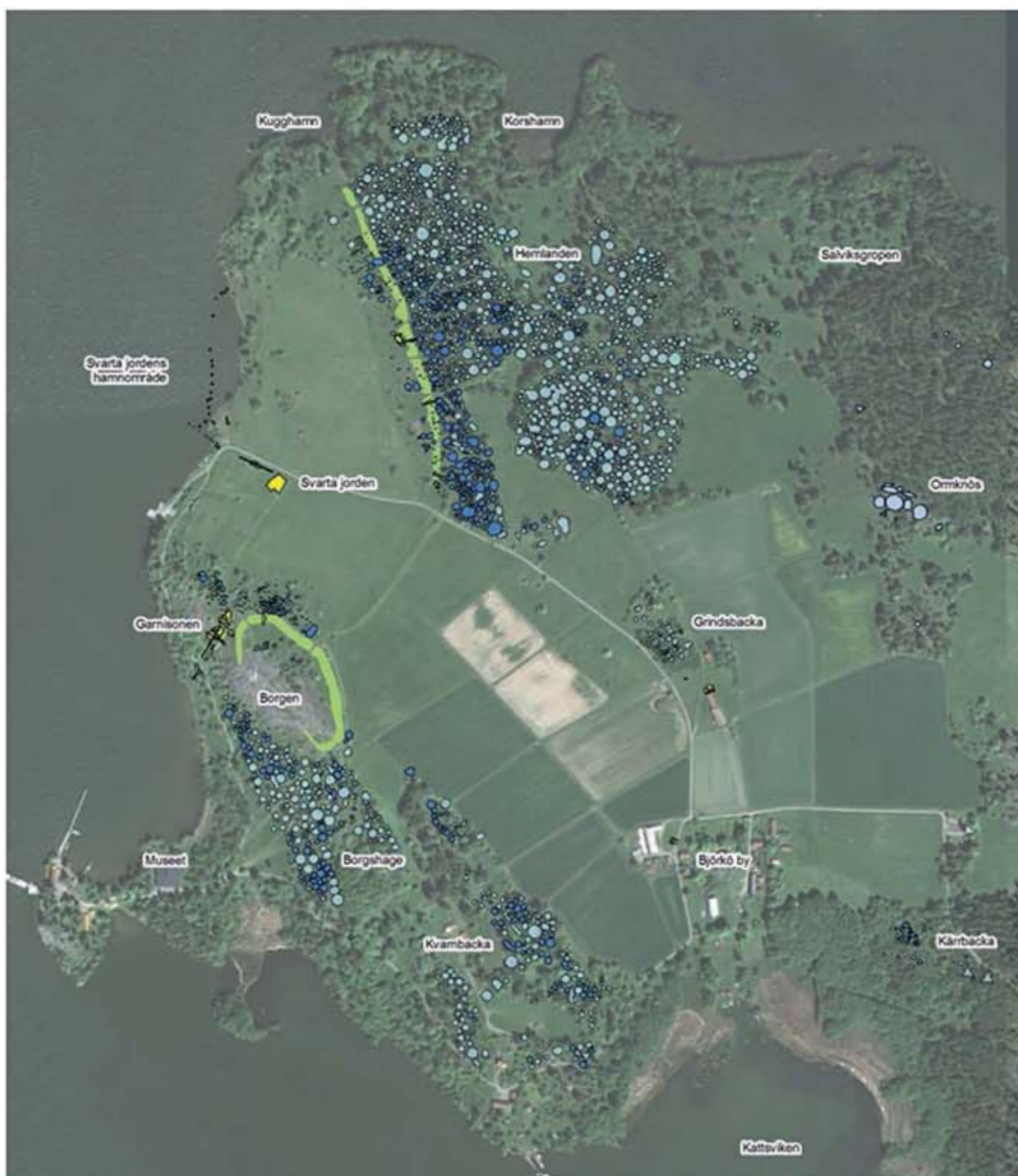

Fig. 1. Orienteringskarta Björkö, karta Sven Kalmring

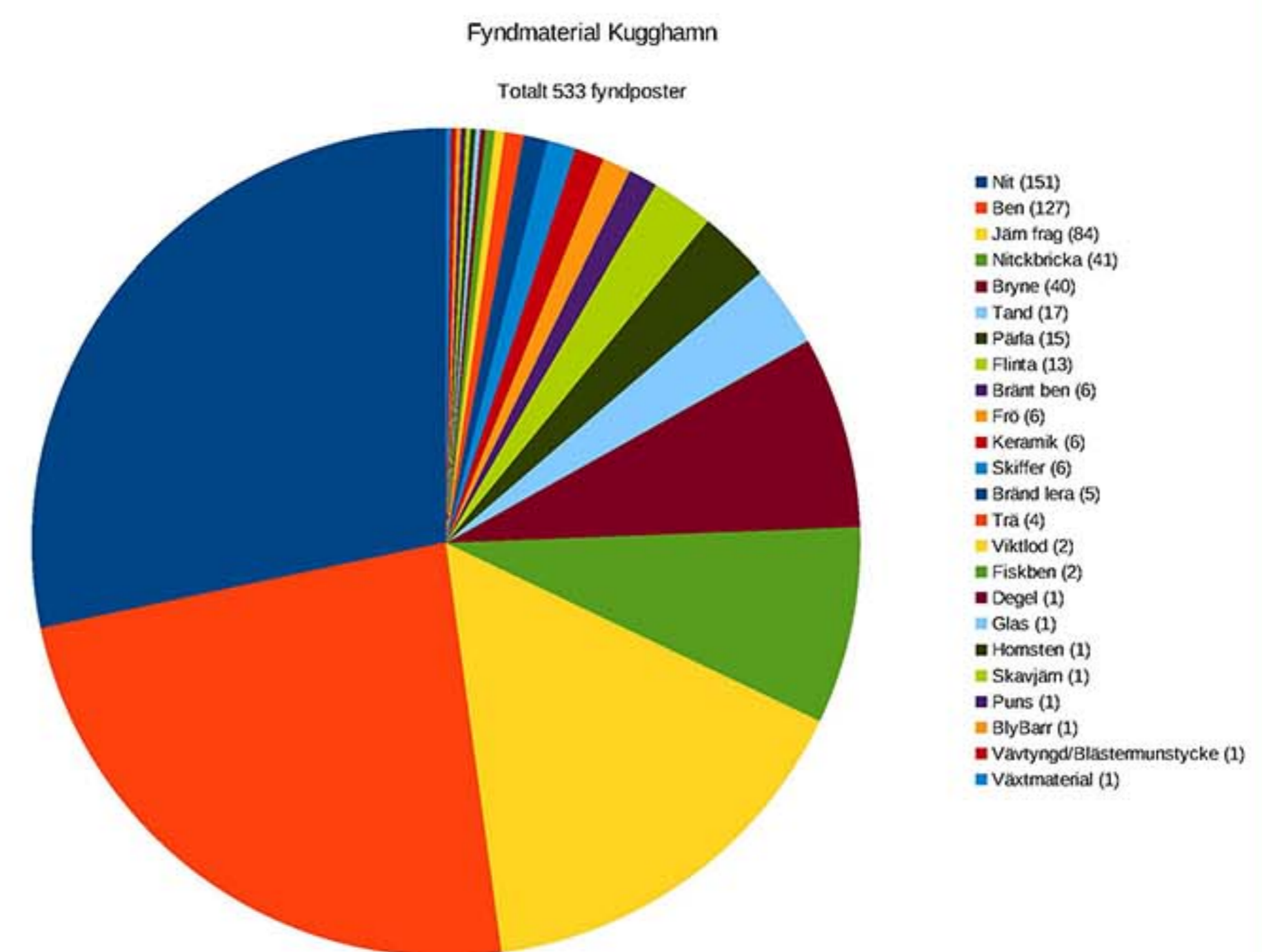

Fig. 2 Sammanställning av fyndmaterialet från utgrävningen i Kugghamn 2020.

Fyndmaterialet.

Den övervägande delen av fyndmaterialet från utgrävningen 2020 har delats in i fem kategorier, nitar, nitbrickor, järnfragment, brynen och ben. De utgör tillsammans 75 % av fyndmaterialet. Fynden uppvisar en specifik sammansättning som kan jämföras med Adelsö och Paviken med tydliga spår efter hantverk. Brynen har använts för att hålla eggarna på verktygen skarpa och de stora antalet fragmenterade nitar med tillhörande brickor tyder snarast på reparation av båtar än av båtbyggeri. Genom att undersöka fyndsammansättningarna från de utvalda platserna och hur de har tolkats och jämföra det mot fyndmaterialet från Kugghamn ger det mig bra indikationer kring vilka typer av aktiviteter som kan ha utförts på platsen. Det finns tydliga likheter från varvsverksamheten i Paviken vilket leder mig att tolka denna plats som en plats för reparation av båtar till skillnad från Pavikens tillverkning av båtar.

Fig. 3. Fynd från utgrävningen i Kugghamn 2020, viktlod, skavjärn, båtnit. Foto Christopher Danasten